

Če smo vztrajali s svojo idejo
30 let, nam je zajamčena
bodočnost.

Nova Pravda

Št. 38

SOCIALNO POLITIČNI, KULTURNI IN STROKOVNI LIST

Izhaja štirikrat mesečno ob četrtkih. Naročnina: mesečno Din 4.—, četrletno Din 10.—, polletno Din 20.—, celoletno Din 40.—. Posamezna številka Din 1.—. Uredništvo in uprava Ljubljana, Dalmatinova ulica 8, telefon šte. 21-32. Rokopisi se ne vračajo. Poštočkovni račun šte. 17.177. Poštni predal šte. 74.

«Nova Pravda» živi samo od naročnine! Vsled tega dela vsak, kdor prejema list in ga ne plača — le škodo! Mi nimamo fondov, pač pa smo navezani sami na sebe in uvidevnost naročnikov ter na njihovo zavest in vest.

Zaradi tega je naša prošnja za poravnavo naročnine upravičena. Kdor hoče «Novi Pravdi» koristiti in pomagati, da se bo lahko razširila, ta bo nakazal naročnino takoj! Kdor pa hoče «Novi Pravdi» škodovati, ta bo še nadalje prejemal list zastonj in ga ne bo niti zavrnil.

Kultura naroda

Noben narod ni neodvisen. Kultura je delo vseh narodov tega sveta. Našo so že gradili Grki, Rimljani, Slovani, Germani. Vsak nekaj so ji dali, vsi veliki narodi ji dajejo znova in vse več, čim bolj se poglobljajo medsebojne vezi. Nekaj pa ostaja, kar rase le iz naših tal, Slovenstvo je, ki nas loči od vseh ostalih. To moramo gojiti in negovati, kakor vsaka dobra mati dela s svojim otrokom. Saj drugače ne more biti.

Druge kulture imajo svoboden dostop. A kultura prodira vedno le s svojo veličino in globino, nikoli ne s silo. Kultura prodira v množico počasi. Na primer sožitje nas, Hrvatov in Srbov bo šele tekom stoletja podalo nekaj, kar bo že mogoče smatrati za skupno, novo jugoslovansko kulturo, ki sicer vstaja, kakor zarja jutranjega sonca, a nastaja le s skupnim, vztrajnim in smotrenim delom. Svoje grude ne zapuščajo lahkovernosti, ki ne mara biti zaznamovan za nespametnega zapravljevalca. Tudi noben Slovenec ne more zapustiti svojega jezika in svojih očetov zemlje, izdajajoč njih trud in gorje za nekaj, čemur se drugi ne odrečejo. Kdaj bo ves narod užil to, kar so mu njegovi sinovi že dali? Neizmerno bo srečen, kadar bo mogel z razumom sprejemati dela svojih pesnikov, pisateljev, učenjakov, ki mu je začetnik prav on, kakor je njegov znoj graditelj palač, cerkva in drugih vidnih spomenikov.

Naša dolžnost je širiti slovensko kulturo. To širjenje bo predalo v last širokih množic vse danes prikrito jim bogastvo, ki nima meja in po katerem samo mi moremo seči do vseh višin in vseh globlin. Narod, reven in ne-bogljen, je dal velikane.

Prava kultura ni sama sebi namen in se ne zapira pred nikomer. Naša mladina bo srečen a ponosen posrednik slovenske in jugoslovanske kulture, kakor bo cenjen posrednik v našem narodu samem, čuvajoč svetinjo materinskega jezika, toda polagajoč obenem trajne temelje za uspešno medsebojno širjenje vseh jugoslovanskih kulturnih vrednot.

Edinost

Sile narodov, naj bodo stvarne ali moralne, so neizmerne. Needine so skoraj prazne; združene in pa oživljene po različnih idealih, postavljene v službo plemenitosti in pravice, so zmogljive vseh čudežev. Edinost je torej velika dolžnost naše ure. Kadar je očetova hiša v nevarnosti, pozabijo vsi otroci na medsebojne prepirke ali različne načrte in imajo vsi en sam klic: Pomagajte, pomagajte!

Vojna...

Poteklo je deset let, ko je bil podpisan Briand-Kellogov pakt. Vsi narodi so pozdravili ta pakt kot največje kulturno delo zadnjega stoletja, saj so imeli ustvaritelji tega pakta pred očmi konec oboroževanja in večni mir. Vojna je bila postavljena izven zakona in vsak morebitni napadalec bi občutil vso strogost sankcij.

Po podpisu tega pakta pa so izbruhnile že štiri vojne, čeprav ni bila nobena izmed njih uradno napovedana. To so: vojna med Bolivijo in Para-

gvajem, v kateri je padlo okrog 100 tisoč ljudi, vojna v Abesiniji, ki je zahtevala 155.000 človeških žrtev, vojna v Španiji, v kateri je padlo doslej nad 1.000.000 ljudi in nazadnje kitajsko-japonska vojna, ki je samo v prvem letu zahtevala 1.500.000 življenj. V teh vojnah se je zapravilo preko 500 milijard dinarjev, a bajne vsote se dnevno trošijo za oboroževanje.

To sicer ne pomeni, da ne bo v Evropi nikoli miru. Mir bo, samo s papirnatimi pogodbami ga ne bomo dosegli.

Kdo kritizira?

Mnogo je takih, ki kritizirajo druge ali iz nevoščljivosti radi njihovih uspehov ali pa tudi samo iz golega kljubovanja. Teh dvojih je največ in so najbolj nevarni. To pa radi tega, ker tako delajo s posebnim namenom nekemu škoditi, če ga ne celo onemogočiti in delati zmede v organizaciji. Ti neodgovorni kritiki ne delajo tega s stališča organizacije, temveč samo iz osebnega stališča. Vsak pameten

človek pa se bo kritike vzdržal in jo onemogočil tudi pri drugih.

Naša dolžnost je, da z vsemi močmi gojimo v svojih organizacijah med članstvom čut odgovornosti, čut tovarišstva, pravilno pojmovanje kritike do sebe in do drugih ter trdno skupnost, če hočemo, da bodo naše organizacije zdrave, trdne in močne, da bodo zmogljive boriti se za pravične cilje našega človeka.

Naša vas potrebuje strokovnih voditeljev

Tudi vas sprejema polagoma bogate pridobitve moderne tehnike in znanosti, tudi v vas prodira duh novega časa. Naše poljedelstvo pa je še daleč od tega, da bi bilo deležno vseh ugodnosti, ki so mu dane ob današnjem stanju duhovne in materialne kulture. Vas potrebuje pravih voditeljev-strokovnjakov, ki bi znali in zmogli delati kulturi pot v kmetijske domove.

Ko je prišel v vas učitelj, je dobila pravega znanilca kulture in napredka. Vsa gospoda, ki je pred njim živela med kmetiskim ljudstvom (graščak), je imela tedaj edino nalogo, da kmeta izžema in ga drži v pokorščini in ponižnosti. Ob naselitvi zdravnikov v vas se je začel kmet okoriščati tudi s pridobitvami medicinske vede. Z žalostjo pa moramo ugotavljati, da je posel zdravnikov na deželi bolj pridobitnega značaja in vse premalo socialnega. Zdravniki na vasi ne bi smeli samo zdraviti bolnikov, temveč bi morali proučevati zdravstvene razmere na vasi, poučevati kmetško prebivalstvo o zahtevah moderne higiene ter dajati oblastvom nasvete za primerne ukrepe

zaradi zboljšanja zdravstvenih razmer na deželi.

Predvsem pa potrebuje vas poleg učitelja in zdravnika gospodarskega strokovnjaka: agronoma. Število mladih agronomov je veliko, ki pa ponavadi ne opravljajo svojega pravega dela, ker običajno sede samo po pisarnah in ni s tem našemu kmetu prav nič pomagano. Veliko pa bi se okoristili naši kmetje, ako bi občine najele diplomirane agronome in jim dale v obdelavo primeren kos zemlje ter stalno plačo. Agronomi bi morali dati kmetom nasvete, voditi poskusne postaje ter vzgajati semena in sadike, v zimskem času pa prirežati predavanja in tečaje za kmetško mladino. Agronom bi lahko vodil na deželi tudi kmetijske zadruge za nakup orodja in strojev in se morda briga tudi za prodajo kmetijskih produktov.

Ne moremo naštetih vseh koristi, ki bi jih vas mogla imeti od nastavljenega agronoma in sploh strokovnih moči. Občini bi se stotero poplačali stroški, ki bi jih imela z njihovim vzdrževanjem.

Pisma...

«Dragi mi brat! Srčno se Ti zahvaljujem za razglednico domače hiše čeravno ni naša, pa nam vendar da zavetje v burji in viharju dobrih in slabih časov. Če človek pogleda na eno ali drugo stran je povsodi slabo, kakor pri nas tako tudi tukaj tlačijo ljudi kriza. Tu je mnogo slabše kot pri nas, ki kmetu ni treba kupiti gnojila za svojo zemljo... A tu vsaki peden zemlje moraš gnojiti z «künst-dünger» pa še ne zraste tako kot bi moralo biti, slama je a zrna je malo... Tako je tudi življenje, da ne gredo ljudje v gostilne, razen če je kaka igra, pa še tedaj samo sedijo ne da bi mnogo pili, edino punč... Jaz sem ga od 4. junija popil namreč

vina tričetr litra in me je stalo 1.70 fenigov, to je pri nas tri litre, potem si pa računaj naše razmere in tukajšnje, da ga ne bomo mnogo pili... jabolčnik velja tri četr litra 1.90 fenigov skoraj eno marko...»

«Čudno je, da je eno pismo šlo v zgubo, dočim so druga našla svoj naslov... Naše življenje nas mnogokrat bridko vara, a zakrivimo to sami ker ne premislimo kaj delamo. Ko pa se zbudimo je že prepozno... Dnevi mi hite z bliskovito naglico in tako postajamo z dneva v dan starejši in prišla bo smrt in rekla doslužil si. In čemu si se mučil? Samo za druge! Tako je draga moja Trezika!... Denar je bil odposlan po banki ta teden

ker bo zopet skoraj prvega in to še moj god. O Bog, kje sem ga prejšnje leto obhajal in predlanskim; ne bom smel misliti nazaj... Dobil sem pismo tudi od P... Pravi, da bi tudi rad sem prišel. Pisal mu bom ob priliki, da naj dobro premisli, predno se bo odločil.»

«Jaz sem že boljši v rokah. Toda 3 mesece so me strašno bolele, ne le v noči me je tako ven dregalo na konce a sedaj sem si kupil Tegal tablete in sedaj spim preveč včasih do 7. prej pa sem že ob 3 mogel vstati in iti na zrak da mi je odleglo, sem mislil že domov iti pa me gospodar ni pustil, mislim da od dojitve. Denar Vam pošljem v kratkem in to 10 M po pošti skozi banko ker imam dovoljenje. Haložan je že poslal, samo ne vem kako se bo izplačalo — ker pod zgubo bi tudi ne bi rad dal drugim svojih žuljev da bi se z njimi mastili...»

Mir, svoboda in napredek kmetijskega ljudstva

Že dolgo dobo hodi slovenski kmet trnjevo pot in vedno upa, da bo dočkal izboljšanje. Toda samo čakanje je bilo do sedaj zastoj in tudi v bodoče najbrže ne bo prineslo sadu. Kakšno je življenje slovenske vasi? Vse leto spremlja kmeta samo delo, od rane deževne pomladi čez pripekajoče poletje, blatno in megleno jesen, do mrzle zime. Tudi pozimi se delo ne ustavi. Vsi drugi ljudje si privoščijo počitek, samo kmetški človek bi si ga ne smel. Na tisoče in tisoče malih kmetov in kmetijskih delavcev pa gre vsako pomlad v tujino v upanju, da si s trdim delom vsaj delno opomorejo. Mnogi se vrnejo razočarani, nekateri pridejo izžerpani ali ostanejo za vedno v svetu.

Skoraj nič boljše se ne godi kmetiskim ljudem po večini drugih držav. Vendar nas to ne sme oplahiti. Še z večjo silo moramo delati za svoje izboljšanje. Vsi moramo složno nastopati za kmetijske zahteve. V vrstah teh borcev ne sme biti izdajalca, predobljubam in se tudi ne strašiti žrtev in boja. Iz vseh naših vasi mora odmevati mogočen glas: mir, svoboda in napredek kmetijskega ljudstva, vsem pa ga ne sme biti med kmetško mladino. Dajmo, delajmo vsi za enega, eden za vse. Ne smemo verjeti

Narodnosti v ČSR

V ČSR republiki prebiva: 7.480.000 Čehov, 2.345.000 Slovakov, 720.000 Madžarov, 568.000 Podkarpatskih Rusov, 200 tisoč Židov, 100 tisoč Poljakov, 20 tisoč Jugoslovancev in Romunov. Čehi in Slovaki skupaj tvorijo 63 odstotkov od celotnega prebivalstva, Nemci sami 23 odstotkov. Poleg tega je bilo še 3.400.000 sudetskih Nemcev, ki so sedaj priključeni k Nemčiji.

Koncert

ki ga priredi pevsko društvo «Grafika» v Ljubljani v Frančiškanski dvorani v nedeljo 9. t. m. ob 1/211. uri, bo največja tovrstna prireditev letošnje sezone.

Sodelujejo: Zbor grafičnih mandolinistov in kitaristov iz Zagreba, pevsko društvo «Grafika» iz Maribora, pevsko društvo «Grafika» iz Ljubljane in orkestralna «Grafika» iz Ljubljane. Vsi vabljeni!

Največji luksuz - sladkor

Pri naš v Jugoslaviji stane kilogram sladkorja 15 din in odpade na vsakega prebivalca 4,5 kg na leto. Sladkorna industrija v Jugoslaviji dobiva vse sirovine, ki jih rabi za pridelovanje v sladkor, doma. Zato jo lahko imenujemo domačo industrijo. Kljub temu je ta industrija v stalni krizi, ki se od leta do leta slabša in je danes na isti stopnji kot leta 1918. Kje so vzroki? Predstavniki te industrije trdijo, da je kupna moč našega naroda padla tako globoko, da so ostale vse zaloge polne in se je letos pose-

jalo za polovico manj sladkorne pe-se kakor prejšnja leta. Poleg tega je radi velikega deževja procent slada v sladkorni pesi mnogo slabši kakor sicer.

Dosedaj iz tega stanja še niso našli pravega izhoda. Visoke cene onemogočajo, da bi se dvignila kupna moč konzumentov. Pritisk, ki ga izvaja sladkorna industrija na trgovce, da prodajajo samo določeno zvrst sladkorja (kocke), da prav tako sluti, da hočejo producenti izbiti iz tega današnjega stanja čim večji dobiček.

Dvajset let socialnega zavarovanja v Mariboru

Na letošnji jubilejni kulturni razstavi v Mariboru je zavzela po razkazanem materialu odlično mesto razstava Okrožnega urada za zavarovanje delavcev.

Na različnih tabelah se je videlo, kako se je delavsko zavarovanje razvilo v zadnjih dvajsetih letih. Razvoj socialnega zavarovanja je seveda v tesni zvezi z napredkom industrije in obrti, tako da je Maribor postal od trgovskega pravo industrijsko mesto.

Zanimivo je bilo ugotoviti, da je bilo ob nastanku naše narodne države leta 1918. v Mariboru nič manj kakor deset raznih bolniških blagajn, ki so poslovale po večini na združni pod-

lagi. Vse te blagajne so popolnoma ločeno poslovale in so imele približno 6200 članov. Po prevratu se je pričelo postopoma osredotočiti delavsko zavarovanje in so bile vse te blagajne leta 1919. združene v poslovalnico Ljubljanske okrajne bolniške blagajne s sedežem v Mariboru. Na ta način je bil postavljen začetni temelj za poznejši razvoj današnje mogočne stavbe delavskega socialnega skrbstva.

Danes ima ekspoziatura OUZD v Mariboru okroglo 20.000 zavarovanih članov. Med temi je največ tekstilnih zavarovancev.

Poslovne knjižice

Izšla je uredba o poslovnih knjižicah za delavce in nameščence. Pravilno bi se te knjižice morale imenovati službovalne ali poselske knjižice, kot so se imenovali že nekdanji. Namenjene so namreč za ljudi-posle, ne pa za dejanja (posle). Te knjižice so bile že doslej za delavce v veljavi. Nova pa je njihova vpeljava za nas nameščence. Oglejmo si nekoliko, kaj predpisuje glede tega uredba.

Knjižica je predpisana za vse vaje, delavce in nameščence ter so pred njo obvarovani samo gospodje prokuristi in direktorji. Knjižica služi za legitimacijo in za vpisovanje podatkov od Borze dela. Oblika in vsebina knjižice sta z uredbo predpisani ter se smejo uporabljati samo obrazci, ki jih tiska osrednja uprava za posredovanje dela. Knjižica ima 44 strani, od katerih oblast izpolni 8 strani, 21 strani je pa določenih za delodajalce, da vanjo vpisujejo svoje pripombe in podatke. Knjižica je veljavna deset let. Po preteku tega ro-

in sicer proti taksi 50 dinarjev. Če je pa knjižica popolnoma napolnjena ali pa poškodovana pred potekom te dobe, jo oblast zamenja proti pristojbini 10 dinarjev. Če posel knjižico izgubi, mora to objaviti v Službenem listu.

Poselske knjižice izdajajo občine. Če pa je v kraju prisilo združenje trgovcev ali obrtnikov, izdajajo knjižice te oblasti. Za nameščence, ki so zavarovani pri Pokojninskem zavarovanju, je pri tem napravljena izjema in more knjižice izdajati Pokojninski zavod. To knjižico sme izdati zavod proti predložitvi odloka o sprejemu v pokojninsko zavarovanje. Pristojbina znaša za obrazec, s katerim nameščenec zaprosi za knjižico, 30 din, za obnovo knjižice pa 50 din. Tisti prosilci, ki niso pokojninsko zavarovani, ka jo je treba obnoviti ali zamenjati, morajo na pristojnem mestu predložiti tele listine: o rojstvu, o državljanstvu, o izobrazbi in o zakonskem stanju. Če pa prosilec ni polnoleten, mo-

ra prinesiti še dovoljenje od očeta ali varuha, da sme vstopiti v delo. Potrebna je tudi učna pogodba. Prošnji je treba priložiti dve enaki fotografiji v velikosti 4,5x6 cm, glava na sliki mora biti velika najmanj 1,5 cm. Knjižice so oproščene vseh državnih in samoupravnih pristojbin. Delodajalec sme vpisati v knjižico samo tisto, kar je v knjižici za to določeno. Nikakor pa ne sme pisati vanjo ocen, ne dobrih ne slabih. To določilo je zelo važno, kajti označba »je bil zdrav in polno plačan odpuščen iz službe«, ki je veljala do sedaj samo za tatove, poslej ne bo več prišla do veljave. Če bi pa delodajalec hotel o kom dobiti podatke, jih bo moral iskati pri svojem predniku-delodajalcu. — Pri osrednji upravi za posredovanje dela se vodi o vseh izdanih knjižicah kartoteka, v katero imajo oblastva vedno vpogled. Od 29. septembra t. l. se bodo izdajale poselske knjižice samo po določenih tega poslovnika, stare po-

selske knjižice se pa morajo zamenjati do 31. decembra 1939. Po tem roku izgube stare knjižice veljavo.

Za nameščence določa ta odredba nekaj novega. Dobra stran knjižice je ta, da imaš v njej zbrana vedno vsa potrdila o svojih službah. Slaba stran je pa ta, da nihče ne more biti sprejet v službo brez te knjižice. Večkrat namreč nanesejo okolnosti, da nameščenec ne bi rad izdal vseh svojih službenih mest, ki jih knjižica tako očitno kaže. Vendar je pomagano s tem, da se mora knjižica po 10 letih zamenjati. Po drugi strani je ta knjižica tudi orodje v rokah delodajalca, s katerim se preprečuje, da ne more nameščenec pri njem predčasno izstopiti iz službe itd. Zaradi tega bo najbrž nastalo še veliko tožb pri sodišču za izročitev knjižic. Ima pa ta knjižica še to dobro lastnost, da preprečuje, da bi se v nameščenski stan vrivali ljudje, ki vanj ne spadajo.

Naše narodno gospodarstvo

Povprečno število zavarovancev OUZD-a je znašalo v avgusta 1938 104.416 oseb. Najvišje stanje smo imeli dne 12. avgusta, in sicer 104.764. Od tu dalje članstvo nekoliko pada. Zanimiva je primerjava letošnjih in lanskih diferencialov.

Mesec	1937	1938
april	+ 6.254	+ 6.522
maj	+ 8.080	+ 4.908
junij	+ 11.563	+ 3.983
julij	+ 11.123	+ 3.042
avgust	+ 10.907	+ 2.014

Letošnji aprilski diferencial je bil še nekoliko večji od lanskega, dočim ne znaša letošnji diferencial v avgustu niti ene petine lanskega diferenciala. Brez dvoma je to znak bližajoče se kriza zaposlenosti.

Povprečna dnevna zavarovana meza, katere odgovarja približno fiktivnemu dnevnu zaslužku povprečnega delavca, znaša v avgustu 1938 23,33 din. Vendar se tudi tu opaža malenkostno pojevanje intenzivnosti napredovanja, kakor kaže sledeča primerjava.

70 letnica grafične organizacije

Da, sedemdesetletnica obstoja najmočnejše in najhumanitarnejše organizacije bo proslavljala prihodnji mesec slovensko grafično delavstvo. Sedemdeset let je že poteklo, odkar so se tiskarji v Ljubljani zbrali in si osnovali organizacijo, ki je od leta do leta rasla, se razvijala in pridobivala na ugledu. Ta organizacija je danes mogočna, močna in vsepovsod upoštevana.

Menda je ni organizacije v zgodovini delavskih organizacij, ki bi se lahko primerjala z grafično glede dovršenosti in zavednosti njenih članov in članic.

Združba te ponosne skupnosti in vzajemnosti je sklenila proslaviti pomembni jubilej v takšnem obsegu, v kakršnem ga zmore le grafično delav-

stvo. Špored slavnosti je zamišljen tako obsežno in obilno, da bo pritegnil nase pač pozornost celotne javnosti, saj bodo prireditve, posvečene našim črnim umetnikom, trajale domala ves mesec oktobra.

Skratka: grafično delavstvo hoče proslaviti obstanek svoje organizacije s prireditvami, ki bodo pokazale javnosti njegovo kulturno višino in veličino njegove organizacije. Dolžnost prav vse javnosti pa bo, da se bo častno odzvala vsem slavnostnim prireditvam.

Znana tvrdka I. C. Mayer se je preselila v svojo lastno palačo v Wolfovo ulico šte. 1.

Karel Nový:

ŽIVETI HOČEMO

(Roman.)

«Ti!» je kriknil, premislil sem si. Jaz ti bom hodil po pivu? Kar sam pojdi! Pošleš me po pivu in medtem bržčas nadleguješ mojo ženo! Misliš, da sem tako neumen? Sam teci ponj, če pa nočeš, imaš zadosti denarja, da ti ga prinesejo!»

«Beži, beži, prijatelj! Si zblaznel? Ali sem vas nadlegoval, gospodična?»

Magdalena je ogorčena vstala in rekla:

«Menda ne boste tajili?»

«Torej pojdi!» je kriknil Jože, kažoč proti vratom, «in ne prikaži se več!»

«To so prijatelji!» se je ironično nasmehnil šofer. Del si je čepico na glavo. Med durmi se je še ozrl za Magdaleno. Klanjaje se je pomahal z roko in se nasmehnil: «Na svidenje, gospodična! Na vas nisem hud, na vas ne!»

Jože je bil bled kakor stena in je samo sikal.

«Sodrga! Malopridneži! Vsak bi samo sleparil in kradel!»

«Dobro si mu jo zagodel», je dejala Magdalena. «Bila sem grozno jezna, da si mu hotel iti po pivu. Kaj si bo domišljal? Mar si njegov sluga? Ali si mar suženj, če nimaš dela?»

«Vem», je rekel Jože nekoliko potolažen, «najhujši je delavec, če se prevzame. Ako postane takle človek gospod, sam ne ve, kako bi vihal nos.»

«Da, da, da», je pritrdjevala Magdalena, «dobro si napravil, tak si mi všeč.»

Jože se je v resnici tako vedel, kakor bi našel izgubljeno samozavest.

Kaj ti je govoril?»

«Ne razburjaj se, kaj naj bi govoril, saj tako veš. Bilo bi prav isto, če bi molčal. Zdaj se moram

33

potruditi, da dokončam krilo. Ti pa, če hočeš, pojdi v gostilno, saj že dolgo nisi bil med ljudmi.» In odločno je rekla: «Če bom imela dosti šivanja, se ti ne bo treba preganjati po stavbah. Saj sem vedela, če bom koga vzela, da bom delala zanj. V teh časih niti ne gre drugače. Koliko je poročenih, kjer oba služita!»

«Kam bi šel, Magdalena, ko mi ni treba? Saj veš, da sem najrajši pri tebi.»

Venoušek je prihajal vse česče. Vedno sta se v kuhinji nekaj razgovarjala z Ditrichovko, šušljala in vselej obstala v pogovoru, kadar je prišla mimo Magdalena ali Jože. Nikoli ni pozabil pogledati tudi v sobico, kjer je molče posedal in gledal samo Jožetovo dekle, ko je šivala, se sklanjala in hodila sem in tja. Imel je suh, siv obraz s predmetno otroškim in obenem malce predrznim noskom, in Magdalena ga je v splošnem rada videla.

«Kaj delaš, Venoušek», ga je zmerom enako vpraševala in on je pravilno odgovarjal, da nič. Kaj bi delal, če pohajkuje!

«Si še vedno v tistem Meteoru?»

«Kaj bi ne bil! Hočejo me zvabiti v Rdečo zvezdo, a jaz se ne dam. Zrasel sem v Meteoru in naj pravi teta, kar hoče, v njem bom do zadnjega diha. Pridite kedaj pogledat, kadar igramo!»

«Pridem, Venoušek. Če me boš povabil.»

Odhajal je brez pozdrava in kakor bi bil vedno zamišljen.

Včasih je Magdalena videla, kako nekaj prinaša, zavojček reči. Ni povpraševala po tem. Ni se ji zdelo vredno.

Prinašal je pozdrave in pošiljke od Božke, ki jo je srečaval doli v Pragi, kjer je stanovala. Hči Ditrichovke se je prikazala z njim nekoč zgodaj zjutraj in dejala:

«Tako, zdaj sem tu. Nápravnik sem pustila, grozna pijandura je, to že ni več človeško. Ostala bom pri vas, mama, spala pa bi rada na divanu, saj veste, da je težko z vami v kuhinji.»

«Da», je vzradoščeno pritrdila mati. «Če hočeta spati na eni postelji, prav; če ne, tudi prav, naj si poiščeta drugo stanovanje, kaj me briga.»

«Kdaj se vrne očka?»

«Če bo vzdržal v Franciji za božič, več najbrž ne. Toda božič je še daleč, dete!»

Venoušek je sedel in poslušal razgovor, toda vanj se ni mešal, mogoče se ga sploh ni dotikal. Molčal je in se le tu pa tam ozrl proti oknu.

«Torej si Nápravnik končno pustila. Se mi je kar zdelo, da ne bo dolgo trajalo!»

«Se pravi, strašno je zlezel v dolgove in oče jih je moral plačati. No, petičen je, saj veste, same velike stavbe v Pragi so njegove. Kamor pogledate, tam je Nápravnik. Po prevratu ni imel beliča, a zdaj je težak milijonar.»

«Kako naj bi te vzel, dekle, saj to si lahko vedela.»

Božka se je smejala.

«To sem vedela», je dejala, «da sem ga vzela jaz.»

In v isti sapi je govorila: «Eh, kaj, spala bom z vami; kupite posteljo in konec. Kadar pride oče, naj ima kam položiti svoje kosti. Sevé, tisti trenutek se pobrem, Sem nespametna, kajne?»

Ditrichovka je smrknila. Težko je prenašala nesoglasje med svojim možem in hčerjo.

Jože je po navadi zjutraj odhajal v Prago, Ditrichovka je hodila s kartami in Božka je dolgo poležavala. Ko se je zbudila, se je še valjala, zajtrkovala v postelji in kadila, za tem se je umivala, čedila in pudrala.

(Dalje prih.)

Zunanje politične vesti

Anglija in Francija pereta in brani svojo v zgodovini edinstveno politiko pred narodnimi zastopniki v parlamentu. Vsi znaki govore, da bo sta izšli zmagoviti.

Španija je v zunanje političnem svetu stopila radi drugih dogodkov v Evropi popolnoma v ozadje. V resnici se tudi ni zgodil v tem času kak omembe vreden dogodek. Gotovo pa je eno, da bo imel s kinematografsko naglico ustvarjen preokret v evropski politiki dalekosežne posledice in vpliv na to bratomorno državljansko vojno.

Kitajsko-japonska vojna se z mešanimi uspehi razvija v nedogled. Tudi na to vojevanje bo imela precejšen vpliv preorijentacija zunanje politike evropskih držav.

Ano Domini 1938.

Delavski dom v Celju

V romantičnem slovenskem mestu Celju je lepega jesenskega nedeljskega jutra doživelo celjsko prebivalstvo, a zlasti delavstvo, radosten dogodek, ko je ob prisostvovanju mnogega občinstva, odličnih zastopnikov oblasti, korporacij, društev in delavskih organizacij otvoril ban dravske banovine Delavski dom.

Nujno potreben, že davno zaželen in z velikimi težavami pridobljen dom s prijaznim zunanjim licem prijetno in domače pozdravlja, češ tudi ti ubog trpin si vreden in potreben higieničnega stanovanja. Res, le tišči se zave in pravilno pojmuje, kaj je krov in postelja, ki je doživel ali ki doživlja brezposelnost in si mora iskati delo in zaslužek danes tukaj jutri tam in to ob vsakršnem vremenu. Takih rev in bednih sirot, na žalost, v današnjih časih ni malo. Kljub vsemu hudemu pa te le prijetno prevzame občutek, da si za malo odškodnino vsaj lahko najdeš, dobro, zdravo in čisto sobo in prijetno posteljo.

In še eno se je uresničilo, kar se je že dolgo pogrešalo, in to je vsem zahtevam ustrezajoče moderno kopališče. Nekako reprezentativno stopnišče pročelja pa te privede v prijazne uradne prostore javne borze dela, ki so v visokem pritličju tega poslopja. Vse prostore v zgradbi pa bo v mrzlih dneh ogrevala centralna kurjava.

Želimo, da bi tudi v drugih krajih kmalu zrastle lepi delavski domovi, da bi delavci v vseh krajih uživali koristi prepotrebnih lastnih domov.

Na Oplenac!

Poklonitev obrtništvu na grobu Višeskega kralja Aleksandra I. Zedinitelja na Oplencu ob 4. obletnici njegove tragične smrti priredi Zveza obrtnih društev ob priliki 1. jugoslovanske obrtne razstave v Beogradu.

Zveza obrtnih društev dravske banovine v Ljubljani se je odločila, da izpolni obljubo, ki jo je dala ob priliki tragične smrti našega vladarja Zedinitelja, sedaj, ob njegovi 4. obletnici.

V dneh od 15. do vključ. 17. oktobra bo trajalo potovanje slovenskega obrtništvu na naš jug. V nedeljo 16. oktobra dopoldne se bodo poklonili spominu Kralju-Jugoslovani, nato se bodo vrnili v Beograd, kjer bodo ostali do ponedeljka zvečer.

Ob tej priliki si bodo ogledali 1. jugoslovansko obrtno razstavo, modne revije ter znamenitosti mesta. Prirejen bo tudi sestanek s tamkajšnjimi obrtniki.

Iz Ljubljane bo vozil poseben brzovlak. Kakor čujemo, vlada veliko zanimanje, zato so priprave že v polnem teku.

K potovanju se lahko prijavijo vse ustanove, zato bo to lepo priliko marsikateri prijatelj obrtništvu izkoristil in se priključil romanju na Oplenac.

Naš list bo sledil organiziranju te hvalevredne akcije agilne Zveze, ter bo svoje bravce obveščal o nadaljnjih pripravah za potovanje.

Tekstilci

Že dalj časa se posvetujejo organizacije, kako bi se najuspešneje rešilo pereče vprašanje tekstilnega delavstva. Z ozirom na odgovore, ki jih je prejela Delavska zbornica od obrtnih zaupnikov ter poročil, ki so jih dobile strokovne organizacije od podružnic tekstilnega delavstva, je bilo sklenjeno pri zadnjem posvetovanju dne 23. septembra 1938, da se pošlje Zvezi delodajalcev tekstilne stroke sledeči dopis:

Pred dvema leti je bila uveljavljena obstoječa kolektivna pogodba za tekstilno stroko v dravski banovini ter sta imeli v tem času obe stranki — podpisnici pogodbe — priliko ugotoviti, da vsebuje pogodba več nejasnosti in pomanjkljivosti, ki jih je treba odstraniti v interesu obdržanja dobrih odnosov.

Podčrtavamo zlasti določbe 3. odstavka čl. 11 pogodbe, ki se od večine podjetij razlaga tako, da spada obravnavanje in reševanje vseh sporov v delokrog «Zveze delodajalcev tekstilne industrije», čeprav so spori lokalnega značaja in zadenejo le eno tovarno. Zaradi takega tolmačenja je ovirano delovanje strokovnih organizacij v podjetjih, kar povzroča v delavskih vrstah nerazpoloženje in prepričanje, da hočejo gotova podjetja s sklicevanjem, da je edino «Zveza delodajalcev» kompetentna za obravnavanje vseh spornih vprašanj, na eni strani kriti izigravanje določb pogodbe, na drugi strani pa v delavskih vrstah vzbuditi prepričanje, kako so strokovne organizacije nesposobne za reševanje delavskih vprašanj.

Delavske strokovne organizacije smatrajo, da je treba to nejasnost odstraniti z jasno določbo, da se vsi spori in vse intervencije lokalnega značaja rešavajo edino le direktno med prizadetimi podjetjem ter delavskimi strokovnimi organizacijami.

Različno se tolmači tudi odstavek 3. člena 3. pogodbe glede «vzdrževalnih in pripravljalnih del», pod katerim pojmom uvažajo posamezna podjetja obratovanje večine posade, a plačujejo le 50% pribitek. Tudi to določbo je treba točno precizirati, da se onemogoči njeno izrabljanje na škodo delavstva.

Tč. 1 čl. 6 pogodbe glede «predujmov in izrednih primerih» povzroča marsikje spore, ker je prepuščeno podjetju samemu, da oceni, ali je nastopil izreden primer in ima delavec pravico na predujem.

V času od podpisa pogodbe je bilo ustanovljenih več novih tekstilnih podjetij, za katera pogodba ne velja, ker niso člani «Zveze delodajalcev». Dalje so se posamezna podjetja modernizirala, nabavila nove stroje, začela izdelovati nove vrste blaga, za katero niso določene v tarifi postavke,

odn. so nekatera podjetja tarifo diktirala brez zaslišanja delavskih zaupnikov. V takih primerih o kakem sporazumevanju z delavskimi strokovnimi organizacijami sploh ni bilo govora.

Tudi na strani delojemalcev so nastopile spremembe, ker se je ustanovila Zveza združenih delavcev, strojniki in kurjači pa so se skoraj stodostotno organizirali v «Zvezi strojnikov kr. Jugoslavije».

Pri sklenitvi kolektivne pogodbe je ostalo nerešeno vprašanje delovnih pogojev strojnikov in kurjačev ter je v obojestranskem interesu, da se to vprašanje sporazumno reši.

Pri sklepanju pogodbe se ni posvetilo nikake pažnje potrebi prilagoditve delovnih pogojev v primeru večjih gospodarskih ali socialnih sprememb novo nastalim razmeram, marveč se je predvidevala odpoved le za konec leta. Praksa preteklih dveh let je pokazala, da nastopajo občutne draginske spremembe ravno med letom ter je enako v obojestranskem interesu, da se najde izhod in način, kako bi se delovni pogoji v takih primerih lahko pravočasno prilagodili novim razmeram. Ni nam treba podčrtavati, da je prosperiteta podjetja zelo odvisna od razpoloženja in zadovoljstva delavstva.

Končno ugotovimo še, da je le malo podjetij, kjer bi se določbe pogodbe, ki govore v prilog delavstva, striktno izvajale, marveč se običajno kršijo. (Podaljšanje delovnega časa kljub določbi čl. 2 tč. 2 pogodbe, neizvajanje socialne zakonodaje niti v okviru določb čl. 7, akordi marsikje ne odgovarjajo določbam čl. 4 tč. 3, akordni ceniki niso razobešeni, poslovnih redov ni, itd.)

Pri takem stanju so prišle delavske strokovne organizacije do zaključka, da je nujno potreben razgovor med predstavniki obeh pogodbenikov, na katerem naj se razmotre sledeča vprašanja:

1. Odstranitev nejasnosti iz dosedanjega besedila pogodbe;
2. ureditev vprašanja strojnikov in kurjačev v tekstilni stroki;
3. določitev potrebnih novih odredb z ozirom na uvedbo novih strojev itd. ter rešitev vprašanja postopka v primeru večjih gospodarskih ali socialnih sprememb;
4. preprečevanje izigravanja pogodbe na škodo delavstva.

Na delavski strani naj se k tem razgovorom pritegne še «Zveza združenih delavcev» in «Zveza strojnikov kr. Jugoslavije».

Predlagamo, da naj se vrši ta razgovor v prvi tretjini oktobra ter naj «Zveza delodajalcev tekstilne stroke» odredi čas in kraj razgovora.

Iz naših delavskih krajev

Maribor

Gibanje med tekstilnim delavstvom.

Med tekstilnim delavstvom je vedno več nezadovoljstva zaradi nevzdržnih razmer, ki vladajo v tej stroki. Nekateri tovarnarji se ne držijo kolektivne pogodbe in še niso uravnali plač po pogodbi. Tudi praznikov ne spoštujejo nekateri in je ena izmed tovarn delala celo na kraljev rojstni dan. Delavci se pripravljajo na novo borbo, ker so si v svesti, da tako naprej ne more. Draginja raste z vsakim dnem in jo v Mariboru občutijo baš najnižji sloji. Tajništvo NSZ v Mariboru pridno zbira podatke o razmerah v posameznih tovarnah in bo podvzelo primerne korake, da se razmere v tovarnah zboljšajo. Naše članstvo vabimo, da se zgleda v tajništvu in s podatki podpre akcijo strokovnega tajništva. V prihodnjih dneh bo NSZ sklicala sestanke za posamezne tovarne in že v naprej vabimo člane, da se teh sestankov samo udeleži in povabi na nje kar največ drugih delavcev. Če si sami ne bomo pomagali, nam drugi tudi ne bodo. Le v samoobrambi je gotov uspeh.

Proti bolniški blagajni, pravzaprav proti zdravnikom okrožnega urada v

Mariboru dobivamo vsak dan več pritožb. V njih se nam člani pritožujejo, da ravnajo zdravniki z njimi kot z be-raci, ki pridejo po miloščino. Nekateri zdravniki pozabljajo, da so v službi socialne institucije in da bi bila njih dolžnost postopati z bolniki vsaj tako kakor postopajo s privatnimi pacienti. Pomisliti je, da je vsak pregled bolnika pošteno plačan in da se nihče brezplačno ne zdravi pri OUZD. Bolnik naj nima občutka, da se mu v zdravniških ordinacijah OUZD deli posebna milost, ampak, da pride po to, kar mu gre v slučaju bolezni in za kar je tudi zavarovan. Tajništvo zbira pritožbe in jih bo poslalo na ravnateljstvo OUZD v Ljubljano, zato prosimo vse člane, ki imajo tako pritožbo, naj se zglasijo med uradnimi urami v tajništvu. Mi vemo, da se ravnateljstvo in vsi odločujoči faktorji trudijo popularizirati bolniško zavarovanje čim bolj in da se ne strašijo zaradi tega ne truda, ne stroškov, kar nam je nazorno pokazala izredno lepo uspela razstava OUZD v Mariboru o priliki proslave 20 letnice. Ne gre potem, da bi drugi podirali to, kar eni gradijo. Zdravnik, ki ne čuti socialno in smatra delavca za manjvrednega, ne spada v take institucije in bo treba na-

praviti temeljite remedure. Zahtevamo z vso odločnostjo, da se ravna z bolnimi člani OUZD kot z ljudmi in jih tretira res kot bolnike. Če ne bo pomagal ta apel, pridemo v prihodnjih številkah z gotovimi dejstvi na dan.

Pred jesensko-zimsko sezono. V prostorih našega mariborskega tajništva je postalo živahno. Nastopila je doba dela in predpriprav za jesensko-zimsko sezono. Pridno so na delu vsi naši odseki, ki vršijo predpriprave za delo, ki je pred nami. Predvsem bo naša podružnica priredila že v oktobru praktični tečaj za vse naše odbornike in zaupnike, dalje se bodo z oktobrom uvedla redna predavanja o različnih socialnih problemih, pridno je na delu tudi naš prosvetni odsek, ki pripravlja nekaj prireditev, razgibano pa je tudi delo naših mladih tamburašev in solistov, kakor tudi dramatičnega odseka. Vabimo vse tovariše in tovarišice, ki bi radi sodelovali, da se prijavijo tajništvu.

Praktični tečaj za odbornike in zaupnike, ki bo trajal 14 dni, priredi naša podružnica pod vodstvom tajnika tov. Kravosa. V tem tečaju se bodo vsi odborniki in zaupniki potom predavanja in praktičnih vaj usposobili za njihove funkcije. Tečaj bo obvezen za vse odbornike in zaupnike, prijavijo pa se lahko tudi oni, ki to želijo. Tečaj se bo vršil trikrat na teden ob večernih urah v tajništvu.

Predavanja bodo pričela v mariborski podružnici v začetku oktobra. Predavali bodo tov. dr. Jančič, dr. Rosina, dr. Vauhnik, Anton Brandner, Vladimir Kravos in drugi. Predavalo se bo o najrazličnejših socialnih problemih, s katerimi se mora seznaniti vsak naš član. Uvodno predavanje bo imel tov. Kravos, ki bo predaval o strokovnih organizacijah. Vse članstvo vabimo, naj se predavanju udeleži polnoštevilno. Čas in kraj predavanj bo javljen pisмено.

Koncert mladinskega zbora NSZ se bo vršil v nedeljo, 18. decembra in že sedaj opozarjamo vse naše članstvo nanj. Na sporedu je prvi nastop naših mladih tamburašev, vijoliški nastopi s spremljanjem klavirja, harmonika solo in bugarija solo. Po teh nastopih naših malčkov, ki so vsi otroci naših članov, bo nagovor in potem božično obdarovanje naših otrok. Podroben spored objavimo pozneje.

Kolektivna pogodba stavbinske stroke je natisnjena in se dobi v našem tajništvu ob uradnih urah. Stavbinski delavci naj pridno segajo po kolektivni pogodbi in se seznajajo z njo. Cena je samo 250 dinarja.

Jubilejni spis, ki ga je izdala NSZ o priliki 30-letnice in ki je po vsebini zelo bogat ter ilustriran, se dobi za minimalno ceno 3 din v tajništvu NSZ. Naj ne bo našega člana in članice, ki ne bi imela ta naš spis.

Prva seja okrožnega odbora mariborskega okrožja se je vršila v nedeljo 25. avgusta t. l. v Dravogradu. Prisostvovali so ji zastopniki podružnic Maribor, Črnc, Mežice, Ptuj, Slovenjgradca in Helene. Na seji se je izvolil okrožni odbor, kateremu na čelu stoji podpredsednik mariborske podružnice tov. Karl Ravš, podpredsednik je tov. Miloš Mlakar, tajniške posle je vodil tov. Vladimir Kravos, medtem ko tvorijo odbor predsedniki ali njih namestniki vsake podružnice mariborskega okrožja. Na seji se je predvsem razpravljalo o položaju posameznih podružnic mariborskega okrožja in so bili napravljeni potrebni sklepi, da se delo vseh podružnic poživijo. Posebej je bilo sklenjeno, posvetiti vprašanju našega tiska kar največ pažnje in je tov. Kravos podaril nujno potrebo po razširitvi «Nove pravde». Tudi v tem oziru so sklenili zastopniki podružnic, da bodo v polni meri ukrenili vse potrebno. Izvrševalnemu odboru je bila na seji izrečena zahvala, da je vzpostavil v Mariboru prepotrebno okrožno tajništvo, obenem je bila izrečena želja, naj se to tajništvo stalno obdrži, ker brez stalnega tajništva mariborsko okrožje ne more več obstajati. H koncu je bilo sprejetih več predlogov, ki bodo sporočeni pisмено Izvrševalnemu odboru.

Stražišče

V nedeljo 25. septembra se je vršila v vseh prostorih Sokolskega doma tradicionalna vinska trgatev, ki je napolnila dvorano do zadnjega kotička. Prireditelj je potekla v najboljšem razpoloženju in je treba poudariti k lepo uspeli prireditvi samo čestitati.

Žiri

Kakor smo že poročali v «Novi Pravdi», ni prišlo do sporazuma med delodajalci in delojemalci čevlarske stroke niti pri drugi uradni razpravi in s tem je dobilo delavstvo proste roke. Ker delodajalci kljub ponovnim intervencijam, ki so jih izvršili obratni zaupniki in zastopniki strokovnih organizacij, niso hoteli sprejeti kompromisnega predloga, je čevlarsko delavstvo prekinilo delo v sredo 21. septembra 1938. Stavka je trajala točno teden dni, tako da je pričelo delavstvo z delom 28. septembra 1938.

Delojemalci so stavili delodajalcem nov kompromisni predlog, katerega so delodajalci sprejeli. Delodajalci so prvotno zahtevali, da se uvedejo štiri kategorije, izmed katerih bi prva in druga na mezdah pridobila, tretji kategoriji bi ostala mezda nespremenjena, četrti kategoriji bi se pa mezda celo znižala. Delavci pa so zahtevali splošen povišek mezde za 25%. Končno pa so se mojstri in pomočniki sporazumeli, in sicer da se delavstvo razdeli v dve skupini, od katerih bo prva dobila 8% poviška in druga 5% poviška. S tem je bil spor likvidiran in pomočniki so ponovno pričeli z delom.

Med stavko pa so dobili nekateri pomočniki odpoved, katero pa so mojstri preklicali ter so tudi izjavili, da ne bodo izvajali nobenih konsekvenc radi stavke.

S tem je spor zaključen in upamo, da se bo kmalu pozabilo na vse neprijetnosti, ki so se morda pojavile v tem času ter da se bo delalo po delavniški složnosti in tovariško, kar edino bo v prosoh obeh strani.

Medvode

Podružnica Narodne strokovne zveze v Medvodah je imela dne 18. septembra t. l. sestanek, ki je bil zelo lep obisk. Tov. predsednik je vodil sestanek ter v daljšem govoru apeliral na članstvo, naj se bolj zaveda strokovne organizacije, ker je organizacija najbolj potrebna za delavstvo, za kapital pa je najhujši sovražnik. Nato se je oglašil k besedi tov. dr. Alujevič, ki je v daljšem govoru orisal pomen strokovnih organizacij in se dotaknil tudi raznih delavskih vprašanj. Bili smo zadovoljni s tako poučljivim govorom in si želimo še takih sestankov.

Položaj papirniškega delavstva v Vevčah in pri nas. Kakor je znano, preživlja delavstvo v Vevčah zelo težko krizo. Praznovanje se je pričelo že marca meseca letos, tako da delajo eni delavci tri dni, drugi pa tri dni, vsled česar je do danes delavstvo izgubilo na svojih plačah približno 600.000 dinarjev. Za delavstvo to ni kar tako, kar treba je skrbeti za hrano, stanovanje in obleko. In tudi zima je pred vrati, a kako si bodo vse te delavske družine preskrbele za njo.

Dnevno časopisje vedno agitira z geslom «Kupujte domače blago», pa je največ časopisov tiskanih na tujem papirju, naš domači papir pa ostaja, delavno ljudstvo pa trpi krizo. Potrebno bi bilo, da bi se delavci in delavke odpovedale vsem časopisom. S tem, mislimo, bi tiskarnam zadostovalo za bojkot tujega papirja. Vedeti moramo, da se je 1937. leta uvozilo v našo državo 1933 vagonov inozemskega papirja, naše domače delavstvo pa živi v obupu, bedi in pomanjkanju. Na tem je tudi tovarna v Goričanah, ki izdeluje celulozo, ako ne bodo delali papirja v Vevčah; tudi pri nas preti praznovanje in pomanjkanje dela.

V Goričanah imamo pešpot, ki vodi iz Goričan v Medvode, ki jo po ve-

čini uporabljajo delavci. Ta pot je bila prej lepa kot pota v ljubljanskem Tivoliju. Sedaj je pa postala tako grda, posebno kadar dežuje, da bi moral imeti delavec, kadar gre v Ljubljano, dva para čevljev, da bi se na postaji prebul, blatne čevlje pa skril pod ograjo ali kak grm. Prosim občinsko upravo, da skrbi za tako pota, kakor je skrbela prejšnja občinska uprava.

Za naš sestanek se je zanimala predvsem ZZD ozir. njen agilni tajnik v Preski pri Medvodah. On je namreč pred cerkvijo nagovarjal naše člane, naj se brezpomembnega sestanka ne udeležijo. Čudimo se, zakaj ima ravno ZZD v Društvenem domu toliko brezpomembnih sestankov. Zakaj jih sklicuje, če smatra delavske sestanke za brezpomembne. To bo najbrž veljalo za vse sestanke, bodisi katerekoli organizacije, ravno tako tudi njihove. Seveda nam s tem ni napravil nobene škode. Čudim se le, kako pride funkcionar neke organizacije, in to delavske, do tega, da hujska že organizirano delavstvo proti sestankom. Ako misli, da bo s tem utrjal svoje vrste, se pač moti. Delavec se pač lahko opredeli v katerokoli organizacijo hoče. Za take agilne organizatorje je pač najbolj priporočljivo, da gredo na teren ter se tam pokažejo s svojo zeleno barvo, saj je njim tudi znano, da je še 60% delavstva neorganiziranega. Tam naj potem pridobivajo članstvo za svojo organizacijo in sklicujejo brezpomembne sestanke. Za organizacijo NSZ se pa naj nikar preveč ne zanimajo in ne računajo, da bodo iz naših vrst utrjali svoje. To škoduje celokupnemu delavskemu pokretu in ne samo posameznim organizacijam. Tovariši na delo v neorganizirane vrste in s tem bomo dosegli naš glavni namen.

Črna — Žerjov

Ob priliki rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II. na praznik dne 8. septembra t. l. je naša podružnica priredila pešizlet skozi Jazbino na Sv. Vid in po novi cesti v Črno. Izlet je bil precej dobro obiskan po svojih (zavednih) članih kakor tudi po drugih, ki z nami simpatizirajo. Pripomniti pa moramo, da bi ta izlet bil lahko še bolj obiskan, ako bi se ga udeležili tudi tisti naši člani, ki so bili prosti, pa se vabilu niso odzvali. Ali so se nas ali samega sebe sramovali ali iz lastnega nagiba sploh niso hoteli z nami, s čimer so pokazili svojo nezavednost napram organizaciji. Apeliramo na članstvo, da naj v bodoče podpre delo svoje podružnice s tem, da se odzove vabilom, kadar odbor skliče sestanek, sejo, izlet ali kaj podobnega, ker brez tega je tudi odbor mrtev in mrtva je vsa podružnica in to po krivdi članstva.

Dne 28. septembra t. l. je med delom zadela srčna kap rudarja-topilničarja tov. Pečovnik Alojza. Posebno si je prizadeval g. ing. Fettich, da bi ga še obudil z umetnim dihanjem, pa bil je ves trud zaman. Pokojnik je bil doma iz Solčave v Savinjski dolini. Že pred kakimi 20. leti je dobil pri tem podjetju zaposlitev in si je skozi ta leta pridobil s svojim lepim vedenjem in poštenostjo naklonjenost tako pri podjetju kakor tudi pri svojih sodelavcih. Da je ta naša izpoved resnična, je pričalo dejstvo, kako lepo število delavstva ga je spremlilo k zadnjemu počitku. Lojzetu bomo ohranili trajen spomin, ženi in hčerki pa izrekamo naše iskreno sožalje. Slava mu!

Naročajte, čitajte
„Novo pravdo“

GOLDSTEIN Josip Filip
OPTIK

Očala, solpalniki, trieder, gledalščni daljnogledi, lornjete, risale ter vsakovrstne optične priprave, nivoirji in mikroskopi, barometri in termometri — Popravila in naročila izdelujejo se točno in eno

LJUBLJANA, Pod Trančo 1

Verjamete ali ne?

— da so včasih rekli: kdor hoče iti na Dunaj, mora pustiti trebuh zunaj!
— Zdaj pa pravijo: Kdor gre spat, gre v Beograd,

— da smo dobili zaupno poročilo, da bo prizidek kirurškega oddelka otvorjen leta 1999.,

— da prosi uprava splošne bolnišnice vse samomorilne kandidate, naj to upoštevajo, ker v bolnišnici ni nobenega praznega mesta,

— da bo dobila Slovenija zaradi svojih krasnih cest posebne avtomobile. Poleg koles imajo ti avtomobili čoln, tankom podobno napravo in kar je glavno, vozili bodo tudi brez benzina,

— da so naše ceste v tako dobrem stanju, da jih nikoli ne popravljajo,

— da je v Ljubljani še nekaj koles, ki še niso bila ukradena,

— da se je zgodil pred kratkim največji trgovski proces vseh časov,

— da so pričeli štirje kramarji prodajati iz ene stojnice,

— da bi mnogi poštenjaki radi imeli toliko slane, da bi od daleč opljuvali to kramarsko zalego,

— da živimo v času, ko ne moreš nikomur ničesar verjeti; še celo dojenčku skoraj ne bomo verjeli, če je njegov jok pristen,

— da imajo pri ljudeh največjo veljavo one stranke, ki so propadle,

— da je posebnost današnjih časov igranje s ha zemlje,

— da je nekdo odgovoril na vprašanje, kaj je politična svoboda: «Radi pomanjkanja prostora prihodnjic»,

— da je nastal strašen kraval, ko je neki brivec nekemu Nemcu skril las na glavi,

— da bratstvo med nekaterimi narodi ni samo na papirju,

— da političnega poštenja ni najti niti v kakem muzeju,

— da bodo rojstno hišo našega nesmrtnega slovenskega pesnika Prešerna dvignili za dvanajst nadstropij, toliko so že našli plemenitih darovalcev,

— da imajo največji možje mnogokrat najkrajšo pamet,

— da je bodoča evropska dirka topov preložena na nedoločen čas,

— da se bo v bodočem zasedanju društva narodov posebno gledalo na pošteno ureditev evropskih spornih vprašanj,

— da bodo posamezne vlade šle po zgledu društva narodov in bodo uredile vsa sporna vprašanja v notranjosti držav,

— da bodo njim sledili še družinski vladarji in uredili vsa družinska sporna vprašanja in

— da bo nato sledila splošna razorožitvena konferenca,

— da bo vpeljana posebna kontrola nad posameznimi napačnimi informacijami,

„Grafolog“ Nove Pravde

Te mar zanima Tvoj značaj??? Na-piši tedaj s črnilom najmanj 15 vrstic na nečrtanem papirju, in naš tovariš grafolog Ti bo odgovoril v tej rubriki — kdo da si! Navesti tudi stan, spol in starost. Poslužiš se tudi lahko šifre. Dopis naslovi na podružnico NSZ Jesenice, pod šifro «Grafolog».

«Sužnji»: V Vaši pisavi se zrcali eleganca, harmonično kultiviranje duha in telesa ter smisel do etike in čut umetnosti. Nadalje organizatoričen talent, simpatičen nastop in odkrit — klen značaj. Torej ste nekak vzor prave sokolice po Tyrševem načelu: «Zdrav duh v zdravem telesu!» Po svojem globokem umevanju in požrtvovalnosti do bližnjega je Vaše mesto na socialnem polju. Radi gotove resignacije v ljubavi se zatekate k poduhovljenju. V življenju ste optimistka in svobodoljubnih nazorov. V Splošno ste močna ženska osebnost, vredna vsega zaupanja! Zato Vam želim v življenju tisoč sreč, pa bodite kdorkoli ste! Iskreno pozdravljeni!

«John»: Bolj vase zaprt značaj, ali vendar z nagibi do družbe. V življenju borben, podjeten, marljiv in odporen. Radi se spuščate v dalekosežne načrte in se šetate po džungli fantazij. Naglo se razburjate in preveč ste občutljiv. Ste bolj živahnega in strastnega temperamenta. V družbi ljubite vzvišenost in prostor zase. To se pravi, da se zelo porajate. Včasih celo razsipe in — Janez Bahacelj. Glejte, da ne počite! Pa — brez zamere!

«Avanturist»: Ali po domače nemiren duh! Ste pokrita rihta, šibke volje, zato pa tem večji egoist. Napram družbi spremenljiv, nezanesljiv, pa tudi brezobziren v svojih nagibih. Nikjer se ne morete prav prilagoditi, nego ljubite se Vam vedne izpremembe. Nagib k samevanju in tuhtanju, kjer najbrže spletate mrežo rafiniranosti in lokavosti. Zelo ste podvržen vplivom svoje okolice. V Vašem življenju je čutili neka čudna nervoznost in utrujenost, slabost. Stanovitnost in red nista Vaša krepost. Potrebni ste močne roke vodnika skozi življenje, da ne postanete — kamen spotike. Želim Vam, da zopet najdete pot k svojim izgrešenim življenjskim ciljem! Srečno!

Razglas!

Krajevna Bratovska skladnica na Jesenicah odreja za mesec oktober 1938 sledeči vrstni red zdravniške službe ob nedeljah, ki velja za vse družinske člane brez razlike na njih bivališče, in sicer: 2. oktobra g. dr. Keržan Bartol, 9. oktobra g. dr. Čeh Milan, 16. oktobra g. dr. Keržan Bartol, 23. oktobra g. dr. Čeh Milan, 30. oktobra g. dr. Keržan Bartol.

Jubilej.

General Franko je govoril v radiu: Naša vojska praznuje danes lep jubilej: stotič smo napadli Madrid in desetič izpraznili Teruel.

Kmetska posojilnica

Ljubljanske okolice, reg. zadr. z neomejeno zavezo
v Ljubljani, Tyrševa cesta 18

Nove vloge

vsak čas

razpoložljive obrestuje po 4%
vloge proti odpovedi po 5%

Za vse vloge nudi popolno varnost — Otvarja tekoče račune in izvršuje vse denarne posle — Vlagajte svoje prihranke v najstarejši slovenski denarni zavod!